

Hinne kui palganumber

Õppimine on pikaajaline protsess, mis nõuab tahet, jõudu ja järjekindlust. Hinn on resultaat, mis mõõdab tehtud töö tulemust ja tunnistuse saamine on õpurile võrdväärne töölkäija palgapäevaga. Ometi on raske võrrelda erinevate koolide abiturientide lõputunnistusi. Ühes kooli "viis" võib võrduda teise "kolmega", ja vastupidi. Nii võib kevadistel ülikooli sisseastumiseksamitel nii mõnigi maakooli priimus suurlinna eliitkooli keskmisele lõpetajale alla jääda.

Vaatamata rangetele kriteeriumidele, tuleb hindamises alati mängu subjektiivsus. Tihti on õpetajal ainuisikuliselt võimalus ja kohustus õpilase tööd hindega väärtustada. Oht objektiivsuse teelt libastuda on suur – õpetaja ju teab, kes seisab konkreetse töö taga, õpilane on ühtviisi kaitsetu nii personaalse vimm kui ülehindamise eest.

Ühtse lõpukirjandi kirjutamise idee vastased väidavad, et ainult oma õpetaja on adekvaatne lõpetaja kirjandit hindama. Kuid kas elus siis ainult tuttavad meie töid ja tegemisi hindavad? Ka ülikooli eksamikomisjonis on ju võõrad.

Enamikule objektiivsust ja võrdset võimalust hindavatele Ameerika professoritele tunduks meie praegune hindamissüsteem lausa õudusunenäona. Kord rääkis ühele Ameerika õppejõule oma vanast ja auväärsest matemaatikaõpetajast, kes kontrollitööde hindded tunnis ette luges, ikka järjekorras: "viied", "neljad", "kolmed"... Kes oma nime ei kuulnud, võis arvata, et sai "puuduliku". Ja seda ei saanud teada mitte ainult õnnetu kahemees ise, vaid terve klass. Mu professor arvas, et tema kodumaal võidakse õpetaja selle eest valandada, kohtusse kaebaks ta mõni lapsevanem või lastekaitseorganisatsioon kohe kindlasti. Meil ei tule aga pähe sellise teguviisi peale pahandadagi – nii on

Kooli^{tee}

Kaire Kroos,
üliõpilane

ennegi tehtud ja ilmselt tehakse ka edaspidi.

Eesti ühiskonda on viimastel aastatel juurduvad paljud demokraatliku riigi standardid. Palganumbritest keegi avalikult ei räägi, kuigi alati võib aimata, kui palju keegi mingil ametikohal teenib. Ometi riputatakse nimelised hinded koolides ikka veel avalikult üles. Mu vanas keskkoolis on ilmselt praegugi alles kindel aken, kuhu tavakohaselt lõpueksamite hinded kleebitakse: et oleks ikka kõigile näha. Info, kellel kuidas eksam läks või kes kuhu ülikooli sisse sai, on kõigile kättesaadav.

Võrdlusena püüdsin kord oma Ameerika süsteemi järgi töötavast koolist eksamihinnet telefoni teel teada saada. Mulle öeldi, et telefonitsi tulemusi ei väljastata, õppetulemused on privaat-sed.

Muidugi lisab oma nime taga kõrge hinde nägemine motivatsiooni ja innustust, kui aga mõelda ennast korra kahemehe rolli, lisandub läbikukkumist-raagikale ka häbi koolikaaslaste ees. Väikeses kollektiivis sõelutakse terad aganatest loomulikult teel niigi välja, kuid konkreetsed hinded jäägu ikka igäühe enda teada.